

N:o 21.

Ank. till Riksd. kansli den 12 mars 1891, kl. 1 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om skärpta bestämmelser i fråga om påföljd för urakttlåten vård om hundkreatur.

Vid 1888 års riksdag föreslog herr *N. Wallmark* uti en inom Andra Kammaren väckt motion antagandet af en lagbestämmelse, enligt hvilken en hvar, som genom urakttlåten vård om hundkreatur vållade, att det samma inkomme å andras egor, hvarest hemdjur betade, gjorde sig förfallen till böter intill femtio kronor, och anfördes till stöd för denna framställning hufvudsakligen följande:

Det vore en känd sak, att klagomål mångenstädes å landsbygden förspordes öfver den skada, som af lösa utelöpande hundar tillskyndades får, som ginge i bete, likasom ock, att gällande lagbestämmelser icke lemnade egaren till hemdjuren erforderlig rättshjelp till skydd häremot. — I Norrland vore brukligt att om sommaren släppa fåren på bete utan särskild vård eller vallning dels på öar, dels i hägnader och dels i oinhägnad skogsmark. Under den tid fåren sålunda ginge i bete, hände ofta, att de öfverföllos af hundar, hvilka jagade, skadade eller dödade dem. Den skada, som härigenom föröfvades, vore högst betydlig, särskildt den, som skedde af jagthundar. Hvarje år inträffade, isynnerhet vid allmänna landsvägar och i närheten af städer samt invid jagtmarker, der harjagt idkades, att större eller mindre antal får skadades eller dödades. — Nu gällande stadganden i fråga om skydd för hemdjur mot hundar innehölles i byggningsbalken kap. 22 §§ 6, 7 och 8, hvarjemte jagtstadgan i §§ 18

och 19 innefattade föreskrifter, hvilka medelbart kunde sägas angå detta ämne. — Den brist, som vid granskning af dessa bestämmelser genast fölle i ögonen, vore den, att det icke funnes egare af hund vid bötespåföljd ålagdt, att om hunden hålla sådan vård, att denne icke inkomme å annans egor, der hemdjur betade. En dylik föreskrift syntes dock vara af enklaste rättvisa påfordrad. Visserligen stadgade 6 § af 22 kap. byggningabalken, att »okynnes hund, som biter folk eller få, bör ej lös vara». Men denna bestämmelse, utom det att den efter sin ordalydelse egde en allt för inskränkt tillämpning, lede derjemte af det felet att icke vara förenad med någon straffpåföljd för öfverträdelse; ty stadgandet i 24 kap. 9 § stafflagen, hvilket lagrum talade om uraktlåten vård af kreatur, vore icke tillämpligt i afseende å hundar. Lagstiftningens mening vore alltså visserligen, att hund, som jagade hemdjur, skulle af egaren hållas i sådan vård, att han icke kunde göra skada; men denna grundsats vore, särskildt i saknad af straffbestämmelse, icke på verksamt sätt genomförd. I stängselförordningen samt i ofvannämnda 9 § af 24 kap. strafflagen vore deremot bötespåföljd stadgad för den, som genom uraktlåten vård om kreatur vållade, att de olofligen inkomme på annans egor. Den jordegare, hvars fårkreatur inkommit på grannens egor, vore alltså förfallen till böter, äfven om ingen skada uppkomme; men om deremot grannens hundar huserade på hans betesmarker, så finge han låta sig deråt nöja, trots all den fara för skadegörelse samt det besvär med tillsyn och vakt om kreaturen, som detta medförde. Sådant kunde icke vara rättvist, lika visst som det, jemlikt 22 kap. 6 § byggningabalken, strede mot lagstiftarens verkliga mening.

I afgifvet utlåtande n:o 16 hemställde lagutskottet, att Riksdagen ville, i anledning af motionen, i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om utarbetandet och framläggandet af förslag till förändrade lagbestämmelser i syfte att bereda verksamt skydd för hemdjur mot skada af hundkreatur, och blef denna hemställan af Andra Kammaren utan omröstning godkänd, hvaremot Första Kammaren afslog densamma.

Under åberopande af ofvan anförda skäl, äfvensom af lagutskottets berörda utlåtande, har nu herr *Wallmark* uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottet öfverlemnad motion, n:o 101, i hvilken tre af kammarens ledamöter instämt, återupptagit frågan och i sådant hänseende hemställt,

»att Riksdagen måtte för sin del besluta om en lagbestämmelse antingen af innehåll, att en hvar, som genom uraktlåten vård af hundkreatur vållar, att detsamma inkommer å andras egor, hvarest hemdjur beta, gör sig förfallen till böter intill femtio kronor, eller i likhet med lagkomiténs yttrande: »Hund, som biter folk eller få, må ej lös vara: finnes den utom egarens gård, då hafve hvilken som helst våld att den döda. Göres skada af sådant djur, då skall egaren skadan fullt gälda.»

I sitt förut nämnda utlåtande yttrade utskottet, efter att hafva redogjort för de bestämmelser i 22 kap. byggningsbalken och jagtstadgan den 21 oktober 1864, som egde tillämpning på de i motionen afsedda förhållanden:

»Erfarenheten lär icke blott i Norrland, utan äfven i andra delar af riket hafva gifvit vid handen, att de anförda bestämmelserna icke innefatta tillräckligt skydd mot skada, som föröfvas af hundar. De i jagtstadgan meddelade föreskrifter afse endast att skydda jagten och hafva således ej någon omedelbar betydelse för den nu föreliggande frågan. Det egentliga skyddet mot skada af omförmälda beskaffenhet, som innefattas i nu gällande bestämmelser, torde väl ligga i den hemdjurens egare tillkommande rätt till ersättning för skedd skada. Men detta skydd förringas i ganska väsentlig grad genom de betydande svårigheter, som i de flesta fall möta mot åstadkommande af bevisning derom, att skadan föröfvats af ett viss egare tillhörigt hundkreatur.

Redan lagkomitéen hade fäst sin uppmärksamhet vid detta förhållande och i sitt förslag till byggningsbalk, 11 kap. 21 §, infört en så lydande föreskrift: »Hund, som biter folk eller få, må ej lös vara: finnes den utom egarens gård; då hafve hvilken som helst våld att den döda»; och innehöll 22 § i samma kapitel: »Göres skada af sådant djur, som i 21 § omtalas; då skall egaren skadan fullt gälda.»

Att, såsom i motionen föreslagits, stadga böter för egare till hund, som genom uraktlåten vård från egarens sida inkommit å annans betesmark, kan synas väl strängt för det fall, att hund, som icke förut visat sig farlig för hemdjur, endast uppehåller sig på ett område, der hemdjur gå i bete, utan att tillfoga dessa någon skada.»

Af sistnämnda skäl syntes det utskottet betänkligt att tillstyrka bifall till motionärens framställning, sådan densamma då förelåg, men då utskottet fann önskligt, att någon åtgärd vidtoges för att råda bot på de

af motionären påpekade missförhållanden, hvarvid bland annat syntes böra meddelas den föreskrift att egare till hund, som gjort skada å annans hemdjur, skulle vara skyldig att ersätta skadan till dennes fulla belopp, beslöts den hemställan, som ofvan är nämnd.

Utskottet har icke funnit skäl frånträda sin vid 1888 års riksdag uttalade åsigt om behöfligheten af bestämmelser, hvarigenom ett mera verksamt skydd för hemdjur mot skada af hundkreatur, än nu gällande föreskrifter gifva, kunde beredas egare af dylika djur. En ganska lämplig utväg för åstadkommandet af ett sådant skydd synes utskottet innebäras i lagkomiténs förslag, som ofvan blifvit omnämndt och af motionären upptagits såsom ett alternativt förslag.

Hufvudvigten anser utskottet böra läggas derå, att egaren af dödadt eller såradt hemdjur i öfverensstämmelse med allmänna skadestandsregler beredes full ersättning för den mången gång rätt betydliga förlust, som drabbar honom. Deremot kan ifrågasättas, om det vore lämpligt att tillika föreskrifva en straffpåföljd, bestående i böter, för hundegaren, och att, såsom motionären alternativt föreslagit, fästa en dylik straffpåföljd redan vid den omständighet, att lös hund inkommit å annans mark, der hemdjur beta, synes utskottet knappast kunna från rättvisans synpunkt försvaras.

Då utskottet sålunda gillar motionens syfte, men ett bifall till densamma torde föranleda förändringar jemväl af andra lagbestämmelser, än de i motionen närmast afsedda, föranlåtes utskottet hemställa,

att Riksdagen ville, i anledning af förevarande motion, i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till förändrade lagbestämmelser i syfte att bereda verksamt skydd för hemdjur mot skada af hundkreatur.

Stockholm den 12 mars 1891.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.